

HOSANNA

Rok II

grudzień 2006 - luty 2007

1(4)

Viderunt omnes gentes...
Światła - na czas adwentowej
zadumy oraz Radości i Pokoju
na czas Bożego Narodzenia
wszystkim muzykom i zatro-
skanym o piękno muzyki
w liturgii życzy
Redakcja

Wspomnienia dyrygenta

z II Festiwalu Chórów Diecezji Tarnowskiej -Tarnów 2006

Wielkim Diecezjalnym Świętem Chóralistyki można nazwać reaktywowany po sześciu latach Festiwal Chórów Diecezji Tarnowskiej, który odbył się 23.09.2006 r. w Tarnowie. Dopoludniowe przesłuchania konkursowe, wspólna Eucharystia w katedrze i Koncert Galowy - to główne punkty programu festiwalu. Podczas przesłuchań można było usłyszeć wspaniałe kreacje muzyczne w wykonaniu faworytów, ale także nie mniej piękne prezentacje chórów debiutujących na festiwalu. Można więc było nacieszyć ucho czymś na miarę „prawdziwej sztuki”, a taką winna być muzyka kościelna. Bezsprzecznie najważniejszym wydarzeniem była wspólna Msza św. w katedrze. Śpiew „Ubi caritas”, wspólnota ponad 500 chórzystów z biskupem, przywodziły na myśl słowa Chrystusa: „Bo gdzie są dwaj albo trzej zebrani w imię moje, tam jestem pośród nich” (Mt 18,20). Tak więc staliśmy się znakiem obecności Pana, śpiewając wspólnie na Jego chwałę. Kończące Eucharystię „Laudate Dominum” wyrażało naszą wdzięczność Panu Bogu za obdarowanie nas „powołaniem chórzysty” - jak to podkreślił w homilii Biskup Ordynariusz. Było ono wyrazem naszej radości i dumy, że możemy służyć „chwale Bożej i uświęceniu wiernych”, że możemy przez śpiew - najlepszy, na jaki nas stać - tworzyć w naszych parafiach klimat ułatwiający modlitewne skupienie.

* **Laureatami II Festiwalu Chórów Diec. Tarnowskiej** zostali: - w kat. chórów miesz.: I miejsce - **Męski Zespół Wokalny CONCENTUS** z Tarnowa pod dyr. Piotra Kuczka, II miejsce - **Chór Mieszany CANTORES S. FAMILIAE** z par. św. Rodziny w Tarnowie pod dyr. Mariusza Łabędzia i III miejsce - **Chór Mieszany CANTICUM JUBILAEUM** z par. M.B. Bolesnej w Limanowej pod dyr. Marka Michalika. Wyróżnienia otrzymały: **Chór Par. MAGNIFICAT** z par. bł. Karoliny w Tarnowie pod dyr. Ewy Świerczek oraz **Chór Kameralny Bazyliki św. Małgorzaty w N. Sączu** pod dyr. Izabeli Biskupskiej. W kat. chórów jednor. wystąpił tylko jeden chór, dlatego nie przyznano żadnego miejsca. Jury przyznało **Dziewczęcemu Chórowi Par. PUELLAE S. PAULI** z par. św. Pawła Ap. w Bochni pod dyr. Anny Waligóry i Krzysztofa Klimkowskiego Nagrodę Specjalną Prezydenta Miasta Tarnowa. Gratulujemy!!!

* **Męski Zespół Wokalny CONCENTUS** z Tarnowa pod dyr. Piotra Kuczka zdobył I miejsce na festiwalu chóralnym w Rumi (22.10.06 r.), **Chór MAGNIFICAT** pod dyr. Ewy Świerczek z par. Bł. Karoliny w Tarnowie zdobył III miejsce na Festiwalu „Ars Liturgica” w Toruniu (28.10.06 r.), natomiast na VI Fest. Chórów Kościelnych w Warszawie **Pueri Cantores Tarnovienses** pod dyr. ks. G. Piekarza zdobył I miejsce, a chór **Cantores S. Familiae** pod dyr. M. Łabędzia wyróżnienie (8.10.06.). Gratulujemy!!!

* **Dziewczęcy Chór Katedralny PUELLAE ORANTES** nagrał kolejną płytę CD - „Magnificate et glorificate Dominum”. Jej promocja odbyła się w tarnowskiej katedrze 21.10.06 r.

* **Przegląd wszystkich schól** Diec. Tarnow. odbędzie się w 2007 r. w Tarnowie. Dokładna data zostanie podana.

* **Wkładka nutowa** zawiera pieśń adwentową „Gwiazdo morza głębokiego” na czas adwentu i „Twoja jest chwala” na uwielbienie. **Pieśni tych należy nauczyć wszystkich parafian!**

To wspólne świętowanie zakończył Koncert Gallowy z udziałem wszystkich uczestników. Można więc było jeszcze raz usłyszeć nie tylko laureatów, ale i najlepsze utwory z repertuaru każdego chóru, co jeszcze bardziej podkreślało integracyjny charakter festiwalu. Na sprawny przebieg przedsięwzięcia złożyła się dobra organizacja „zaplecza” festiwalowego (informacja, smaczna kuchnia) i zaangażowanie młodych ludzi z DSO. Jednak zbyt mało czasu dano dyrygentom na wspólne spotkanie i wymianę doświadczeń. Może warto także zwrócić w przyszłości uwagę na poszerzenie kategorii lub dokonać podziału na dwa etapy. Może wreszcie warto postawić pytanie: Gdzie się podziały pozostałe chóry z diecezji? Czy jest ich tylko czternaście? A już na pewno warto kontynuować takie festiwalowe spotkania w diecezji.

S. Barbara Gawęda

* * *

Późnym popołudniem udaliśmy się na wspólną Mszę św. do Katedry (...). Myślę, że wtedy, chociaż zmęczenie dawało się we znaki, uczestnicy dali z siebie wszystko. Ten przepiękny śpiew ponad 500 chórzystów, ta moc i radość wspólnego wychwalania Boga i kończące Eucharystię „Laudate Dominum” wywarły na nas niezapomniane wrażenie. I chociaż byliśmy najmłodszym chórem na festiwalu, poczuliśmy się Wielką Jednością w ogromnej rodzinie rozśpiewanego Kościoła. Po Mszy zaśpiewaliśmy jeszcze jedną pieśń z naszego repertuaru. Była to jedna z moich ulubionych pieśni: „Cantate Domino”. Widzieliśmy, że nasz śpiew podobał się innym i to było coś, co nie tylko mnie, ale i wszystkich cieszyło. Chociaż nie zdobyliśmy żadnego miejsca w konkursie, ja i moi przyjaciele z chóru wróciliśmy do domu zadowoleni. Samo uczestnictwo w takim przedsięwzięciu wiele nam dało. Teraz już wiemy, jak to wszystko wygląda: przygotowania, przesłuchania, cały konkurs. By jednak wiedzieć, ile to naprawdę przynosi radości, trzeba to samemu przeżyć. Trzeba uczestniczyć! *Paulina Matras (chórzystka Schola Ad Temp. S. Jacobi - Brzesko)*

Posługa organisty jako powołanie (cz. IV)

Bogdan Pociąg, pytając w aspekcie historycznym, czy istnieje w naszej kulturze muzycznej idiom sakralności, postarał się o nieco głębszą analizę problemu, odwołując się do analogii pojęć filozoficznych. Stwierdza on zatem, iż każda muzyka, a szczególnie w kręgu kultury chrześcijańskiej, odznacza się pewnym dualizmem, czyli tym, co nazywa się substancją i tym, co określa się przypadłością. Pojęcie substancji wskazuje na stałość, niezmienność, istotę. Pojęcie zaś przypadłości mówi o zmienności, rozwoju, ewolucji. Zatem w dziele muzycznym to, co substancjalne, będzie interwałowe, meliczne, rytmiczne, polifoniczne, harmoniczne, natomiast to, co przypadłościowe, to barwa brzmienia, instrumentacja, ekspresja. Ta druga sfera – przypadłościowo-egzystencjalna – będzie się zatem rozrastać, różnicować i wzbogacać na przestrzeni wieków¹. Zatem co będzie świadczyło o sakralności dzieła muzycznego? Nie ma tutaj wątpliwości co do chorału gregoriańskiego, gdzie ekspresja sacrum wyrasta wprost z substancji muzycznej. Sacrum jest tu w interwałach, w zwrotach melodycznych, w melodycznej strukturze chorału, w jego rytmie, w melizmatach, w przyływie psalmodycznej narracji². Sacrum w pochorałowych dziejach muzyki może osadzać się w *kunstownym i rozległym linearyzmie polifonii szkół niderlandzkich (...), w samym rdzeniu polifonicznej konstrukcji: w płynnym i jakby kontemplacyjnym ruchu melodii, w fundamentalnych dźwiękach „cantus firmus” – nierzadko trzonie całej kompozycji polifonicznej, zaczerpniętych z chorałowych melodii; a także jak linie i głosy ze sobą współgrają. (...). „Sacrum” utrwała się też w samym polifonicznym, kontrapunktycznym złożeniu muzyki, we wzorach zasadniczych sytuacji polifonicznych: stopniowym wchodzeniu głosów, od dołu do góry – w dążeniu do pełni; wznoszeniem konstrukcji muzycznej na stałym chorałowym fundamencie; w przeciwstawieniu boskiej stałości – ziemskiej zmienności; w chorałowej, eufonicznej zgodności współbrzmień wszystkich głosów. Wyrazem „sacrum” może więc być określona postać dzieła muzycznego (konstrukcja w jej pionowym złożeniu), pole dźwiękowe wypełniające się stopniowo, bądź też dane od razu jako akord. „Sacrum” przejawiać się może w następstwie współbrzmień, jak też w kadencji harmonicznej; te miejsca polifonii Palestrinowskiej, w których ucho nasze chwyta płynne ciągi, łańcuchy akordów, odczuwamy jako jednoznacznie sakralne. Co więcej: w tym szczytowym, a zarazem końcowym okresie średniowiecznej świadomości polifonicznej, która swe szczyty osiąga w dziełach Lassa i Palestriny, symbolem „sacrum” może stać się cała forma (do której zbliża się najbardziej – w drugiej połowie XV wieku – Msza w szczególnych swych częściach i motet). Nazywam to ideą formy kulistej, gdzie równoważą się jakby linearny i wertykalny wymiar muzyki: „czas staje się przestrzenią”, muzyka nie tyle płynie, co wypełnia się jej forma; symbolizuje doskonałą stałość, równoważą się walory głosów i współbrzmień. Prześwit takiego ideału czujemy wyraźnie w wielu kompozycjach Palestriny³. Tych elementów, które wymienia Bogdan Pociąg w swoim artykule, pozwalających odróżnić muzykę sakralną od świeckiej, powinien być świadomy każdy organista. Od niego przede wszystkim zależy, jaka muzyka będzie rozbrzmiewała podczas świętych obrzędów. (xgp)*

¹ Zob. B. Pociąg, *Sacrum w muzyce liturgicznej*, AK 72(1970), s. 208.

² Tamże, s. 209.

³ Tamże, s. 210-211.

Propozycje pieśni na niedziele i dni świąteczne: grudzień 2006 - luty 2007 roku

I Niedziela Adwentu

W. Spuście nam na ziem.
P. Oto Pan Bóg przyjdzie
K. Jezu, Jezu, do mnie prz.
U. O mój Jezu, w Hostii skr.
Z. Niebios, roś spuście
Adoracja N. Sakr.:
- Kłaniam się Tobie
- Zbliżam się w pokorze
- Dziękuję, o Panie, składamy
- Twoja cześć, chwała
- Przed tak wielkim Sakram.

Ur. Niepokal. Pocz. NMP

W. Witaj święta i poczęta
P. Gwiazdo zaranna
K. Chrystus Pan karmi nas
U. Dziękuję, o Panie,
Uwielbiaj, duszo moja
Z. Maryjo, bez grzechu pocz.

II Niedziela Adwentu

W. Przybądź, Panie, bo czek.
P. Hejnał wszyscy zaśpiew.
K. U drzwi Twoich
U. Dziękujemy Ci, Ojczy
Z. Mądrości, która z Bożych

III Niedziela Adwentu

W. Głos wdzięczny z nieba
P. Oto Pan Bóg przyjdzie
K. Czekam na Ciebie, Jezu
U. Już gościsz, Jezu
Z. Archanioł Boży, Gabryjel

IV Niedziela Adwentu

W. Spuście nam na ziemskie
P. Niebios, roś spuście
K. Pan wiecznik przygot.
U. Chwała i dziękczynienie
Z. Zdrowaś bądź, Maryja

Ur. Bożego Narodzenia

W. Anioł pasterzom mówił
P. Dzisiaj w Betlejem
K. Gdy się Chrystus rodzi
U. Witaj, Jezu ukochany
Z. Z narodzenia Pana

Święto św. Szczepana

W. Bóg się rodzi
P. Do szopy, hej, pasterze
K. O gwiazdo betlejemską
Tryumfy Króla niebiesk.
U. Lulajże, Jezuniu
Z. Mizerna cicha

Niedziela św. Rodziny

W. Pójdźmy wszyscy do staj.
P. Gdy się Chrystus rodzi
K. Pan z nieba i z łona
Pasterze mili
U. Ach, ubogi żłobie
Z. A wczora z wieczora

Ur. Bożej Rodzicielki

W. Nowy Rok bieży
P. W żłobie leży
K. Przystąpmy do szopy
Przybieżeli do Betlejem
U. Gdy śliczna Panna
Z. Narodził się nam Zbaw.

Ur. Objawienia Pańsk.

W. Mędrcy świata, monarch.
P. Jezusa Narodzonego
K. Dzisiaj w Betlejem
U. Niepojęte dary dla nas
Z. Nie było miejsca

Niedziela Chrztu Pańsk.

W. Pójdźmy do Pana z winn.
P. Com przyrzekł Bogu
K. Bądźże pozdrowiona
U. Dziękujemy Ci, Ojczy
Z. Pan mój Bóg i Pasterz mój
Adoracja Najśw. Sakr.:

- Upadnij na kolana
- Przez chrztu świętego
- Dziękuję, o Panie
- Panie, przebacz nam
- Przed tak wielkim Sakr.

II Niedziela Zwykła

W. Boże mocny, Boże cud.
P. Panie, umocnij wiarę naszą
K. Być bliżej Ciebie chcę

U. Gdzie miłość wzajemna
Z. Pobłogosław, Jezu drogi

III Niedziela Zwykła

W. Boże, obdarz Kościół Tw.
P. Jeden chleb
K. Pan zstąpił z nieba
U. Dziękczynne pieśni śp.
Z. Złącz, Panie, miłujących

IV Niedziela Zwykła

W. Pod Twą obronę
P. Składamy Ci, Ojczy
K. Panie, pragnienia ludzkich
U. Już gościsz, Jezu
Z. Pobłogosław, Jezu drogi

Św. Ofiarowania Pańsk.

W. Boże, zmiłuj się nad nami
P. Panie, w ofierze
K. Daj mi Jezusa, o Matko
U. Ciebie, Boże, chwalimy
Z. Niechaj z nami będzie Pan

V Niedziela Zwykła

W. Z tej biednej ziemi
P. Jak miłe przybytki nam
K. Ty sycisz głody ludzkich
U. Cóż Ci, Jezu, damy
Z. O Panie, Tyś moim Past.
Adoracja N. Sakr.:

- Idzie, idzie Bóg prawdz.
- Dziękujemy Ci, Ojczy
- Pan kiedyś stanął nad brz.
- Przed tak wielkim Sakr.

VI Niedziela Zwykła

W. Na stopniach Twego
P. Z rąk kapłańskich
K. Daj mi Jezusa
U. Panie mój, cóż Ci oddać
Z. Błogosław, Panie, nas

VII Niedziela Zwykła

W. Boże, zmiłuj się nad nami
P. Stwórca chleba
K. Oto święte Ciało Pana
U. Duszo Chrystusowa
Z. Weź w swą opiekę

Redakcja: Wydział Muzyki Kościelnej Kurii Diecezjalnej w Tarnowie,
red. ks. dr Grzegorz Piekarz, mgr Sławomir Barszcz, korekta: Joanna Kmiecik
33-100 Tarnów, ul. Legionów 30, tel. 014 63-17-348,
e-mail: muzyka@diecezja.tarnow.pl, <http://www.muzyka.diecezja.tarnow.pl>,
Godziny przyjęć stron: pon.-czw., 8.00-12.00 (II piętro, pok. 2.13).